National Library of Israel

מבעד למסווה

(שעורים בהסתכלות)

אמר עזמות: הרוצה לשלוח אחר המילדת יפנה לה על ידי הדאר בעירנו ומובטח הוא שהגיע לביהו אי"ה אחר ב ר י ת־ה מ י ל ה ולא יאוחר מ פ ד י ו ן־ה ב ן . . .

גם אני השבתי לשלח את מכתבי הבא ולא אל המילדת חלילה! ע"י הדאר, כנדוג, ואולם ברצותי ש י נ ע ע למקומו וביפה שבוע אחד קודם, פניתי ל„דאר־היהודי" שלנו — „דאר־היום" . . .

וזה נוסח מכתבי:

To the Postmaster General, Jerusalem.

„מיי דיר פוסטמאסטר",—קראתי בעיון רב את דברי הראיון שלו ב„פלסטיין וויקלי" מיום כ"ה נובמבר, והנני נ ר נ ש מאד לראות את הקדמה הגדולה במחלקת הדאר, הכברקה והשה־רחוק בעירנו; ביחוד גדלה שמחתי לקראת התקנים הרבים שרהש לבו להכנים במוסד הפוסטה.

בימים האלה זכיתי לבקר את המוסד החשוב הזה ואין די מלים בשפתנו הכי חדישה להאר את כל אשר ראיתי שם. ראשית הכמה —המצאה היתה של „פוש" ו„פול" (לא פול זה שהזר לאמריקה) החקוקים בשפת לועז Pull ו„Push" על לוח נחשת משני עברי הדלת: רבים מאחב"י ואפילו מבין הגויים שאינם קוקים לשפה זו לא עמדו עדיין, כנראה, על סוד ה„פשפוש" וה„פלפול" הזה והם באים במחילה אל הפוסחה „שלא כדרכו",— דוחפים כצאחם ומושכים בבואם, והי ירחם! ...

מיד בכניסתי אל האולם הבריקו לנגד עיני שבכות ארוכות של נחשה־קלל, ומבין השבכות הציצו פה ושם עיני־יונים אל הקהל המנוון הממלא את כל ארך האצטבאות והשלחנות. ידים רבות, ידי עשו עסוקות בחלוקת מכתבים ובמכירת בולים וקול נגיד ומצוה נשמע ברמה—והקול קול יעקב...

רגע הצצתי אל ציצי־הנחשת אשר מעל לשבכות וקראתי לאמר: Calls in Telephone ולמטה בדרגא דלתתא בא החרגום בעברית: „קולות התליפון" — לשון נופל על לשון... ללמדך שמוצא האנגלים הוא אמנם מעשרת־השבטים, כידוע, כי „שפה אחה" ודברים אחדים לנו כמעט ווזונגו מן השמים...

אגב זכרתי מעשה קטן ויפה באחד מידידי— כך ספר לי בעצמו—שבקש לדבר בתיליפון עם המספר 205. מה עשה? נטל את השפופרת בידו וקרא בקול באנגלית: „האללא! טו א פייף, סליו!" . . . (בבקשה, שתים, 0 (במקום אפס) חמש!) והנה הגיע לאזנו קול צפצוף... „האללא!! טו א פייף!!" צעק בקול, וקול הצפצוף הולך וחזק... לסוף נתברר לו כי הפקידה המרכזית אמנם עשתה בבקשתו ובשמעה מפיו את הקריאה: טו א פ י י ף! חשבה שהוא מדבר ז'רגון וצפצפה לו...

ומדי ראותי לפני את הטבלא השניה Poste Restante ותרגומה העברי: מכתבים הנשמרים בפוסחה, נירסא אחרינא: ה נ ש א ר י ם בפוסחה, זכרתי את כל אשר קראתי בעתונים ושמעתי מפי הבריות:

אחד עשר מי יודע?—אחד עשר אני יודע: 11 יום למכתב מצפה לירושלים. שמנה עשר לחיפה והשעה עשר יום מיפו לירושלם. וכמה ימים, למשל, מ ח ד ר ה לעירנו?—לא יותר מ שבע ש ה ו ע ש ר י ם יום! אמור מעתה, מירושלם למוצא חדש ימים ו„ממצרים ועד הנה" ארבעים שנה כימי דור המדבר... כנראה, שהדאר שלנו הנהו כלו כמעט Poste restante...

אמרתי כ מ ע ט, כי ישנם גם מכתבים ה י ו צ א י ם מהפוסחה, כמו למשל: עתונים שכתוב עליהם, בפרוש "Mahzikei Hadass" הולכים ל„הדסה" ומכתבי ה„כולל" מתגלגלים לה„סולל", מעשה ידי פקיד משורר בחרוזים...

רגע פניתי אל מחלקת ה ח ב י ל ו ת ומצאתי שם מנין של יהודים, מחמת שאין לך יהודי בלא „חבילה", ובלם מקבלים מהפקיד הלועז לא רק צרורות אלא גם צרות צרורות... כנראה, שפקיד זה לא הסכים עדיין לפקודת הממשלה שהכירה את שלש השפות הרשמיות: אנגלית, ערבית ועברית, וכשבקש יעקב („הייזלר") לחתום בלשונו הרשמית קפץ עליו רוגזו של עשו וצעק „עברא־אי ממנוע"! („עברית אפשרית), ממש כמו בימי הורקיה: כשה„שאוויש" ההעקש ולא רצה, לא הועילו כל האיראדות מקושטא...

אין אני בקי כ"כ בהשבונות הדאר, ואולם לאחר שעברתי קצת על לוח הפעולות וההכנסות של הדאר במשך השנה האחרונה שנתפרסמה ב„פלסטין וויקלי", נראה לי כי המוסד הממשלתי הזה מתקיים ברובו הגדול ע"י כספי היהודים, כמו שנאמר: ר' יעקב משלם! וכמדומני שבבודו יוכל לספר לנו, לכשירצה: מי מכנים לו יותר, אם ק"ק ט ב ר י ה, עיר שרובה ישראל, או ע ז ה, עיר רוכלה עמים, שאין בה אף רגל של יהודי?...

אין כונתי חלילה בזה להכביד עליו את עבודתו האהראית; אדרבי, הבא לטהר מסייעין לו... ואולם, הצוני להעיר לו רק על העסק הטוב (Bargain בלע"ז) שבבודו עושה בזמן האחרון מבלי דעת, שהרי המנהל הכללי של הדאר באמריקה — מיסטר הייס,—מחלק, כפי דברי ה Punch פרסים בעד דברי בקרת על מחלקתו, וכבודו משיג אותם פה ה נ ם וביד רחבה — והעתונים שלנו יוכיחו!

לע"ע הנני מאחל לו „עסקים" יותר מוצלחים מאלה בעבודתו ונשאר אני תמיד

your obedient servant

AZMAWETH

ועוד מכתב אחד קטן לפקיד „ממשלתנו" אנו:

אדון נכבד ונעלה,—בנשף הפרידה שנערך לדר' פול באולם ה כ ש ר אשר במלון אלנבי, נשמעו דברי שבח והודיה לדר' פול היוצא לדרך—אמריקתה. ואחר שנמרו עליו את ההלל, כנהוג, קמה אתה ואמרת, כמובן, את ההיפך. ומכיון שקשה לראות בזמן האחרון את צודה המשבע האמריקנית, הנך משתדל לראות, כנראה, את הצד השני של המטבע...

אמר אמרת בין יתר דבריך: אנו רואים שכל אלה הבאים אלינו מאמריקה ומארצות המערב נשארים בא"י כ"ו שיש להם פרנסה, כבוד ועניו, וכשאין להם כל אלה, הרי הם עוזבים את הארץ.

כל זה אמת ויציב ונכון והננו חותמים על דבריך אלה בשתי ידים, ואולם הוספה לאמר:

„לא כן ה ר ו ס י ם שבאו לא"י אך ורק לשם ה א י ד י א ל הלאומי, ואפילו אם אין להם כאן פרנסה, בכ"ז הם נשארים בארץ".

ואחר פנית לחתן הנשף בברכת פרידה זו בעדך:

„לך לך לארצך, ארץ הדולרים, ואולם א נ י לא אתן לארצנו להשאר בלי אמריקנים, מרוקנים, אפריקנים וכל מיני „קנים"!"

אין אני רוצה חלילה לחבע ממך את עלבונו של הד"ר פ. אדרבא, יבוא בעל הלול ויעמד על תרגלתו. אפס, שאלה אחת קטנה רוצה אני לשאל ממך, אדון נכבד ומאד נעלה. היכן היו ה„רוסים" שלך ל פ נ י המלחמה ומדוע לא זכינו לראותם פה בארץ לפני בוא הבולשבים לרוסיה? מי הביא את כל ה„מאכערס" האלה המדברים גבוהה גבוהה על בני־ביתין ה„ליבונטינים" — האם צבאותיו של פטליורה או „האידיאל הלאומי"?...ולו היתה ארץ־הדולרים פתוחה לפניהם, או לו יכלו לבהפ"ח לשוב קצת אל „הדנה אשר נאבל ביאור הדניפר והולגה"—מי יודע אם היינו זוכים עוד לראותם בינינו עכשיו?

בודאי, לו היה אחד נוברנור של אפ"ק ושל ק"ק, ממנהלי „הבונה", הגאולה, חברות למים ואש, ואפילו רק ראש מחלקת התרבות של ההנהלה הציונית, כפי שקראנו המול בעתונך ההנון — היה אולי דונל אף הוא כמו כל ה„רוסים" בשם האידיאל הלאומי ועושה לנו הטובה להשאר בארץ...

הוא אשר אמרתי, נקל להיות הכם אצל ה„קניידליך" אבל לא אצל המכות..."

„וואם פוקורני"

עזמות